

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

OBRUS

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

Starożytni mawiali „Tempora mutantur et nos mutamur in illis”, czyli: Czasy się zmieniają i my zmieniamy się wraz z nimi. Zmieniają się też nasze obyczaje. Dziś wzdramy się, widząc, jak ktoś wyciera palce w OBRUS, a przecież przed wiekami OBRUS właśnie do tego służył! OBRUS to rzeczownik utworzony jeszcze w czasach prasłowiańskich od czasownika *o(b)-brusiti ‘otrzeć, oczyścić powierzchnię’ (który zachował się w niektórych dialektach w postaci obrusić ‘wypolerować, obtoczyć’). W dawnych czasach OBRUS był to kawałek czystego białego płótna, kładziony na stole koło talerza biesiadnika i przeznaczony do wycierania rąk (jedzono przecież palcami). Ówczesny OBRUS był więc w zasadzie ściereczką do rąk – pełnił funkcję dzisiejszej papierowej serwetki. Dopiero z czasem zaczął przykrywać cały stół, nieco później przestał „robić za ścierekę”, a dopiero dużo, dużo później stracił uprzywilejowany biały kolor – jeszcze w słowniku Doroszewskiego (połowa XX w.) jest definiowany jako ‘nakrycie na stół jadalny, najczęściej z białej tkaniny’.